

٦٨) د کوردیی ده هه گهر مه بهستا ته که سهک ته نی به ت جاران تو نکاری ژ بو ریزداری بنقیسی «هون». بو نمونه د ترکی، ئنگلیزی و سویدیا که فن ده ئەف فورم تیت ب کار نانین. سویدیان ئیرو دەست ژ قی فۆرمی بهردانه و رۆژنامه فان گاڤا پرسه کی ژ سه روک وه زیری سویدی بکن دبیژن «تو»، نابیژن «هون». لی به لی مرۆف دکاره ب که سه کی ل هه مبه ری خوه ره ب پرۆناش و ناڤی که سی سسی بناخفه: سهید / چ دبیزه؟، سه روک وه زیر لی که نگی حکومه ته کا نوو / مه زینه و..... هتد.

ههروه کی تیت زانین زارۆکه کی کورد گاڤا تشته کی ژ بابی خوه پرس دکه دبیزه «تو»، نابیژه «هون». لی هه گهر مرۆف بخوازه د نقیساره کی ده ب شکله کی مه زناهییا که سی مرۆف پی ره دئاخفه دیار بکه مرۆف دکاره «تو Tu» بنقیسه، یانی ب گرده کی. هه گهر مرۆف فۆرما «تو Tu» یی ب کار ثانی دقیت د ته وانگین وی ده ژی «ته Te» یی ب کار بینه.

د «ته فیسرا قورئانی» ده کامران ئالی به در- خان فۆرما «tu» یی ژ بو بانگ کرنا خودی ژی ب کار تینه؛ یانی خودی ژی د کوردیی ده نکاره ببه «هون».

32. Ferîşteyan got: Mezin tu î, ji zanîna ko te gihande me pê ve, em bi tu tiştî nizanin; yê zana û fêris tu î.

به در- خان، کامران نا. (١٩٤١)، «ته فیسرا قورئانی»، هاوار، هژم: ٢٨

٦٩) ناڤی عه شیران ژی ب هه وره کی تین نقیساندن. ژ بیر نه که کو د کوردیی ده ناڤی

هه می عه شیران ب (an) ێ خه لاس دبه .

mîran, alîkan, diêran, dawûdîyan, soran, garisan,
batûyan, teyan, xêrkan, kiçan, mûsereşan, zêwkan,
reşikan, meman, harûnan, hesinan, ebasan, alîyan, ber-
wariyan, şûvan, jêlîyan, kerran, govan

بیژهیا «ددیری didêrî» رهنگدیرا که سین ژ عه شیرا ددیرانن، لێ به لێ «ددیران»
ناقدیری عه شیری ب خوه به .

شانهک

ناقی دهقه رین جوگرافیک بین کو جهین عه شیران دیار دکن ب گردهکی تین
نقیساندن.

Botan, Soran, Behdînan, Garisan, Berwariyan, Goyan

هه ژمار

ره قهه مان تيب؟

٧٠) د رهوشين كوټي ده مقدارا هه ژماري گرنه بن، عهدهد ب ره قهه مان تيب نقيساندن. وهكي نمونه د ته كستا ماته ماتيكې، تابلو، ليسته، بها، فه گوهوستنا نه نجامين سپوري و هتد - مان ده.

چقاس مروټ بقت ده قيق به هه وقاس پيوسته كو مروټ ره قهه مان ب كار بينه. له ورا عهدهدين ب دههيك هه رتم ب ره قهه مان تيب نقيساندن.

٢٠٥ ٣٠١٤ ٢٠٥٠٣٤٥٦٧

كه رتبن عهدهدان پري جاران ب ره قهه مان تيب نقيساندن، نه مازه گاڤا مروټ بخوازه ده قيق به. لي مروټ دكاره كه رتان وهكي كو مروټ دخوبنه بنقيسه زي.

٢ ١/٢ مان ددو و نيڤهك

١/٣ مان سيبك

١/٤ مان چاريك

٣/٤ مان سيچارك مان ژ چاري سي

٦/٩ مان ژ نه هي شهش

٥ ٧/٨ مان پينج و ژ هه شتي هفت

گاڤا مروڤ ههژمارا پيشانان ب كورتي دنقيسه ههرتم مروڤ رهقهمان ب كار تينه ،
ههروها پشتي ساعه تي زي .

10m, 2dm, 11kg, saet 20.00, yek bi 25 dolaran

لي گاڤا مروڤ هه ميا ههژمارا پيشانان بنقيسه مروڤ دكاره عهدهدان ب تيبان زي
بنقيسه .

دهه مهتره يان ۱۰مهتره

بيست كيلو يان ۲۰كيلو

د نمره كرتي ده ههرتم رهقه م تين ب كار تانين .

سنف ۵ ، ههژمار ۵۶ ، كولانه يا جه ميل پاشايي ۳۸

(۷۱) د وان رهوشان ده كو مقدارا ههژماري نه گرنگ بن ، يا باش نه وه مروڤ عهدهدين
كچك ب تيبان و بين مهزن ب رهقهمان بنقيسه . قاعده يهك نه وه كو مروڤ هه تا
ههژمارا يازدههي ب تيبان و ژ ههژمارا ۱۲ اي پي ده ب رهقهمان بنقيسه .
لي به لي عهدهدين مهزن بين بيكه رت پري جارن ب تيبان تين نقيساندن ،
نه مازه گاڤا مروڤ عهدهده كا ته خميني بنقيسه .

ل مهیدفانا چارچراییی ب ههزاران مرۆف کۆم بوو بوون، دۆر پینجسهه د ژ وان هاتن گرتن.

شانک

ههتا ژ مرۆقی بیته دقیت مرۆف کۆمهکهکی ب رهقهمان نهده دهست پین کرن، لهورا ئه و تخووبیی کۆمهکی نهپهندی دکه و زۆر دبه مرۆف بزانه کا کۆمهک ژ کوه دهست پین دکه. د رهوشین وهاده یا باش ئهوه کۆ مرۆف فورمولاسیونا کۆمهکا خوه بگوهۆره یان ژی رهقهمان ب تیپان بنقیسه.

ساله ۱۹۶۵ی خودی ئهز دام.

د بن شاپهیی ده ۳۵۶ کهس مان.

سی سهه و پینجی و شهس کهس د بن شاپهیی ده مان.

سهنفاندنا ههژمارین مهزن

(۷۲) ههژمارین مهزن یین کۆب رهقهمان تین نفیساندن دقیت ژ بو خاتری زهلابوونی بین سهنفاندن. سهنفاندن ژ پاشیی شه ب گروویین ژ سی رهقهمان پیک هاتی چیدبه. گرووب ب فالاهیهکی () ژیک تیم شهقهتاندن. جهلادهت ئالی بهدر- خانی ههژمارین ژ ۱۰۰۰۰ی کچکتر ههک جاران بی فالاهیی نفیساندنه. لی بهلی ژ بوئستقراری دقیت ههرتم فالاهیی د نیقبهرا گروویین رهقهمان ده ههبه و نهیینا فالاهیی تیکلیکیی ب رهقهمین

سالان ره چیدکه. ل فەرقا د نیشبەرا «سالا ۱۹۴۵ئ» و «۱۹۴۵ زەلام» ان دە بنیره.

۲۷ ۹۸۵ ۶۳۸

۱ ۰۵۶ ۹۲۵

۱۲۷ ۰۹۸

۵ ۶۵۷

«ژ فی ئاوری فه تۆناژا فاپۆران د فی شهری ده یهک ژ هیمانین زهفهری ئین مهزتره. رۆژا کو شهر دهست پی کری بوو تۆناژا فاپۆرین دنیا پی ب ئاوی پی

ژیرین بوو:

۱ ۳۰۰ ۰۰۰	رووسیا
۱ ۶۰۰ ۰۰۰	ئسوئچ
۱ ۸۰۰ ۰۰۰	یهونانستان
۲ ۹۵۰ ۰۰۰	فره‌نسه
۲ ۹۸۰ ۰۰۰	هۆله‌نده
۳ ۵۰۰ ۰۰۰	ئیتالیه
۴ ۵۰۰ ۰۰۰	ئه‌له‌مانیه
۴ ۹۰۰ ۰۰۰	نۆرقیچ
۵ ۶۰۰ ۰۰۰	ژاپۆن
۱۲ ۰۰۰ ۰۰۰	ئه‌میریکه

کشورئ بریتانیایئ ۲۱ ۳۰۰ ۰۰۰

دهوله تئین مایین «۷ ۵۷۰ ۰۰۰»

به دره خان، جه لادهت ئالی (؟) (۱۹۴۲)، «شیر و فاپورین بارکیش»،

رؤناهی، هژم: ۶، رووپ: ۱۵

سه رهک وه زیر [چرچل] دیسا فه گه ریا سه ر پرسیا شه ری مسری و گوت:
- هن هه نه کو حکومتی نتهام دکن و دبیزن کو مه تشتین لازم د
وهخت و زهمانی خوه ده ری نه کرنه وه لاتین ره وه لاتئ نینگ [!]. لی نه وه لی
یه. د ناف دو سالین پیشین ده مه چهک و عهسکه رین ژیرین شاننده وه لاتین
ره وه لاتئ نینگ [!]: ۹۵۰ ۰۰۰ عهسکه ر، ۴۵۰۰ تانگ [۴۵۰۰]، سه راستکرنا
من [، ۶۰۰۰ بالافر، ۵۰۰۰ توپ، ۵۰۰۰ میترا لیوز، ۱۰۰۰۰ که میون. د
فی نافی ده مه ۲۰۰۰ [!] تانگ ری ریکرنه وه لاتین نوورس.

نیره فان (۱۹۴۲)، «رهوشا دنیا یی»، هاوار، هژم: ۴۶

شانهک

هه گه مرؤف گرووبان، شوونا فالاهی ()، ب نکته یه کی (.) ژیک فه بقه تینه نه
باشه، لهورا د ههک رهوشین نیقنه ته وه بی ده نکته (.) وه کی نیشانده کا ده هیکی
تیت ب کار ئانین. د ئنگلیزی ده بهنوک (،) ژ بو فه قه تاندا ههژمارین مه زن تیت
ب کار ئانین. د کوردیی ده بهنوک (،) وه کی نیشانده کا ده هیکی تیت ب کار ئانین.

(۷۳) ههژمارین مه زن د ههک رهوشان ده دکارن ب تیپان بین نقیساندن. گاغا کو ب

تیپان ههژمارین گرۆقهه (وهکی ههزار و ملیۆن) بێن نقیساندن، دقیت ئەو وهکی دو
بیژهیان بن. ههژمارین کۆب تیپان هاتین نقیساندن وهکی رهقهمان تین گرووب
کرن؛ گرۆبیتن سی ب سی.

notûpênc hezar, neh milyon

ههژمارین کۆد بن ههزاری ره نه هه رتم ب یهک بیژهیی تین نقیساندن.

bîstûpênc, çilûheft, notûneh, pêncsedûpêncî, neh-
sedûnotûheşt

«dema nivîsandîna Avestayê biewleyî hêj ne hatiye
zanîn. Hin nivîsevanên rojavayê dibêjin ko şeşsed sal
berî Îsa pêxember hatiye nivîsandin.»

بهدر-خان، کامران ئالی (۱۹۳۵)، «زهردهشت و رتیا زهردهشت»، هاوار، هژم: ۲۶، رووب: ۹

ههژمارین گهلهک مهزن، بێن د سهه ههزاری ره، ب جدانقیساندننا بیژهیی وهکی
ههزار، ملیۆن، ملیار، قتلیۆن، و هتد - یان تین نقیساندن. ژ قی پی فه
ههژمارین دی ههمی وهکی رهقهمان تین گرووب کرن؛ گرووبیتن سی ب سی.

1 195 (hezar û sedûnotûpênc)

55 195 (pêncîûpênc hezar û sedûnotûpênc)

175 195 (sedûheftûpênc hezar û sedûnotûpênc)

1 175 195 (milyonek û (sedûheftûpênc hezar û

[sedûnotûpênc)

25 175 195 (bîstûpênc milyon û (sedûheftûpênc hezar

[û sedûnotûpênc)

شانەک ۱

گاڤا کۆ مرۆڤ چەکا پەرەیان دنقیسه گرنگه کۆ مرۆڤ هەمی رەقەمان وەکی یەک
بیژەیی بنقیسه، دا کەس نەکاره بگوهوره.

شانەک ۲

هەژمارین گروڤەر کۆژ هەزاری پرتن دکارن کۆمبینه هەم ب رەقەم هەم ب تیپان
بین نقیساندن: ۲۰ هەزار، ۱ ۱/۲ ملیۆن

شانەک ۳

هەژمارا سالی ب تیپان وەکی یەک بیژەیی تیت نقیساندن.

1939 (hezarûnehsedûsihûneh)

4952 salan berî Îsayî (çarhezarûşeşsedûpêncîûdu salan

[berî Îsayî)

«Hinekên din û zerdeştî bi xwe bawer in ko Avesta pênchezar sal berî Îsa pêxember hebû. Herhal kitêbeke gelek kevn, mezin û hêja ye.»

به‌در-خان، کامران نالی (۱۹۳۵)، «زهردهشت و رتیا زهردهشت»، هاوار، هژم: ۲۶، رووپ: ۹

سەنڤاندنا نمره و ههژمار(ین سال)ان

(۷۴) ههک ههژمار و رهقه‌میتن ب تاییهت ب ئاوايين جدا تین سەنڤاندن.

ههژمارا سالی

۱۶۳۹، ۱۹۴۶، ۱۹۷۵، ۲۰۰۰

نمره‌یا ته‌له‌فۆنی

۵۸۶-۲۰۳۱۰

۴۱۲-۵۶۸ ۰۱۵۰

نمره‌یا ۳۴ ۲۳ ۴۵ / ۲۳۴ ۴۱۲-۳۴ ۲۳ ۴۵ (کۆدا باژاری ۴۱۲، نمره‌یا ئابۆنه‌یی ۳۴ ۲۳ ۴۵، نمره‌یا

گریدانی ۲۳۴)

نمره‌یا کۆلانه‌یی

کۆلانه‌یا کامران به‌در-خانی ۶۸

کۆلانه‌یا خه‌لیفه‌یی ۷-۹، قات ۲